

Dos vicecònsols francesos ens apropen la vida a l'Ebre de finals del segle XIX

'Ducloux & Ordinaire, el testimoni francès' és el novè llibre de la col·lecció 'Finestres al passat' dels arxivers Albert Curto, Montse Freixa i Josep Ribas, de l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre, que ens fa arribar fotografies inèdites de la Tortosa i les Terres de l'Ebre d'entre els anys 1886 i 1891

Tortosa Andrea Capilla

A través de les fotografies podem viatjar al passat per a descobrir com eren les ciutats, els municipis, els carrers, les cases..., com es vivia antigament i com eren els actes festius, socials, religiosos i polítics de l'època. Este és un dels objectius dels àlbums fotogràfics que, cada any, l'arxiver i historiador, Albert Curto, de l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre impulsa, emmarcat en la col·lecció 'Finestres al passat', que publica Onada Edicions. Les vuit edicions anteriors són una col·lecció de monografies de fotògrafs, professionals o aficionats que han ditat imatges de valor documental sobre Tortosa i les Terres de l'Ebre. Enguany, Curto, de la mà de l'Arxiu Comarcal del Ripoll, i també de Montse Freixa i Josep Ribas, ha impulsat un llibre sobre dos testimonis francesos que ens han aprofitat la Tortosa i les Terres de l'Ebre de finals del segle XIX, en unes imatges inèdites, que no havien vist la llum fins ara. Es tracta de les imatges fetes per François Xavier Ducloux Laurent i d'Olivier Ordinaire.

Però qui van ser estos dos personatges i com van acabar enregistrant estes fotografies mai vistes que ens apropen a diferents racons de la capital del Baix Ebre, i també a les tradicionals barraques del Delta, en una estètica i construcció ben diferents a la imatge ben concebuda que en tenim tots quan pensem en estes infraestructures deltaiques? Doncs, bé, el primer va ser vicecònsol de França a Tortosa i Sant Carles de la Ràpita, entre els anys 1886 i 1891; i el segon va ser vicecònsol de Tarragona.

Segons s'explica en la introducció del llibre *Ducloux & Ordinaire, el testimoni francès*, François Xavier Ducloux Laurent va néixer el 1832 a Le Donjon (al departament francès d'Allier) i va cursar estudis superiors com a enginyer de mines, per la qual cosa va tenir una sòlida formació com a geòleg. "El reclam i la potenciació de la conca carbonífera de

Imatge de la continuació de la façana fluvial de Tortosa capturada des de la platja de la Xiquina, on es pot veure l'església de Sant Jaume (a l'esquerra) i les cases del seu voltant; així com les que eren enfront de la Catedral. CEDIDA

Surroca-Ogassa el va fer recalcar al Ripollès"; i als 27 anys d'edat ja era el director facultatiu d'aquelles mines, que, gràcies als seus estudis i treballs, van assolir molt de prestigi. Va tindre un paper important en el desenvolupament de la via fèrria que unia les mines amb Sant Joan de les Abadesses per a donar sortida als productes miners, va aconseguir una col·lecció de minerals de referent mundial i va descobrir i batejar un mineral de plata al qual anomenà 'ribotita'. Durant la seua estada a Ripoll -on acabaria morint l'any 1918-, va conèixer Francesca (Fanny) Illa Batlle (1846-1925), amb qui es va casar i va tenir una filla, Concepció. D'enginyer i tècnic de mines va passar a ser diplomàtic, segurament, diuen els arxivers, "gràcies als seus contactes d'alt nivell estamental i al fet de ser coneixedor de diferents idiomes". Així, va ser agent representant del comerç francès a Terranova el 1882; i a Brúgas (Bulgària) entre el 1882 i 1886. Aquell mateix any, al novembre, va

Imatge d'un grup de dones d'ètnia gitana, amb la roba estesa al terra, al barri del Rastre. / IMATGES CEDIDES

ser nomenat vicecònsol de Tortosa i la Ràpita, juntament amb Ordinaire, que ho fou de Tarragona.

Olivier Ordinaire va néixer el 1845 a Besançon (al departament francès Doubs, a la Borgonya francesa). Tot i

que també va exercir de diplomàtic, la seua vessant més coneguda és la d'explorador. I és que Ordinaire, el 1882 va ser nomenat cònsol de França a Callao (el Perú), des d'on va fer diverses expedicions, entre les

quals destaca la que va protagonitzar el 1885 quan va tornar cap al seu país natal travessant els Andes i el baix Amazones. Això li va permetre conèixer nombroses poblacions i territoris, així com tribus, el resultat de les quals va quedar plasmat en un seguit d'estudis geogràfics, botànics i etnològics que van tenir una gran acollida. Tant Ordinaire com Ducloux van compartir el títol de cavaller de la Legió d'Honor de França, però no només això, tots dos eren uns apassionats de la fotografia i van documentar gran part dels seus treballs. Això va afavorir el seu lligam i, segons els arxivers, tot apunta que organitzaven safaris fotogràfics plegats.

Ordinaire ha ditat un ric llegat sobre Tarragona al voltant d'aquella època, així com de les seues expedicions sud-americanes. El fons fotogràfic de la família Ducloux, format per 672 imatges, es va dipositar a l'Arxiu Museu Folklòric del Ripoll, és probable que durant la primera meitat del segle XX. Posteriorment, l'any 2001, el bisbat de Vic va incorporar